

Wyrok TS (pełny skład) z 19 października 2004 r., C-200/02, Zhu & Chen

(procedura prejudycjalna)

(...)

Stan faktyczny:

7. M. N. Chen wraz z małżonkiem, obywatelem chińskim, pracują w przedsiębiorstwie chińskim prowadzącym działalność w Chinach. Małżonek M. N. Chen jest jednym z dyrektorów tego przedsiębiorstwa, w którym posiada również większościowe udziały. W ramach swojej działalności zawodowej odbywa on częste podróże służbowe do różnych Państw Członkowskich, w szczególności do Zjednoczonego Królestwa.

8. Będąc w około sześciomiesięcznej ciąży, w maju 2000 r. M. N. Chen wjechała na terytorium Zjednoczonego Królestwa w celu urodzenia drugiego dziecka. W lipcu tego samego roku udała się do Belfastu, gdzie dnia 16 września urodziła się Catherine. Matka i dziecko mieszkają obecnie w Cardiff, w Walii (Zjednoczone Królestwo).

9. Irlandia umożliwia każdej osobie urodzonej na wyspie Irlandii nabycie obywatelstwa irlandzkiego. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, osoba urodzona na wyspie Irlandii jest z urodzenia obywatelem irlandzkim, jeżeli nie nabyła obywatelstwa innego państwa.

10. Catherine otrzymała paszport irlandzki. Według informacji zawartych we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym Catherine nie ma natomiast prawa do nabycia obywatelstwa brytyjskiego, ponieważ Zjednoczone Królestwo odeszło od *ius soli* (prawa ziemi), a więc urodzenie na terytorium tego Państwa Członkowskiego nie daje już obywatelstwa brytyjskiego w sposób automatyczny.

11. Bezsporny pozostaje fakt, że pobyt na wyspie Irlandii miał na celu umożliwienie mającemu się narodzić dziecku nabycia obywatelstwa irlandzkiego i w konsekwencji uzyskanie przez matkę prawa do pozostania wraz z dzieckiem na terytorium Zjednoczonego Królestwa.

12. Catherine, w przeciwieństwie do M. N. Chen, może swobodnie przemieszczać się na terytorium Zjednoczonego Królestwa oraz Irlandii. Poza prawem do swobodnego przemieszczania się osób ograniczonym do tych dwóch Państw Członkowskich, z jakiego korzysta Catherine, żadna ze skarżących w postępowaniu głównym nie miała prawa zamieszkiwać w Zjednoczonym Królestwie w świetle prawa krajowego.

13. Catherine jest zależna uczuciowo i materialnie od matki, która sprawuje nad nią władzę rodzicielską. Catherine korzysta w Zjednoczonym Królestwie z prywatnych usług medycznych oraz odpłatnych usług pielęgnacyjnych dla dzieci. Straciła prawo nabycia obywatelstwa chińskiego z powodu urodzenia w Irlandii Północnej i wynikłego stąd nabycia obywatelstwa irlandzkiego. Wskutek tego ma prawo wjazdu na terytorium chińskie wyłącznie na podstawie wizy o maksymalnej długości 30 dni przy każdym pobycie. Obie skarżące w postępowaniu głównym utrzymują się z pracy zawodowej M. N. Chen. Nie są one zależne od pomocy społecznej w Zjednoczonym Królestwie i nie istnieje żadne racjonalne prawdopodobieństwo, że staną się od niej zależne. Wreszcie, zainteresowane objęte są ubezpieczeniem zdrowotnym.

14. Odmowa zezwolenia na długotrwały pobyt wydana skarżącym przez Secretary of State for the Home Department była umotywowana okolicznością, że Catherine, w wieku 8 miesięcy, nie korzysta z żadnego prawa wynikającego z Traktatu WE oraz że M. N. Chen nie ma prawa przebywać w Zjednoczonym Królestwie na podstawie wspomnianego uregulowania.

Treść pytania prejudycjalnego:

W postawionych pytaniach sąd krajowy dochodzi w istocie, czy dyrektywa 73/148, dyrektywa 90/364 lub art. 18 Traktatu WE w związku z art. 8 i 14 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, w okolicznościach takich jak w postępowaniu głównym, przyznają małoletniemu obywatelowi Państwa Członkowskiego w wieku dziecięcym, pozostającemu na utrzymaniu jednego z rodziców będącego obywatelem państwa trzeciego, prawo pobytu w innym Państwie Członkowskim, w którym ten małoletni korzysta z usług pielęgnacyjnych dla dzieci. W przypadku odpowiedzi twierdzącej, sąd krajowy zapytuje, czy te same przepisy przyznają w konsekwencji prawo pobytu temu z rodziców, na którego utrzymaniu małoletni pozostaje.

Rozumowanie Trybunału

18. Należy z miejsca odrzucić tezę, bronioną przez rządy irlandzki i Zjednoczonego Królestwa, jakoby osoba znajdująca się w sytuacji Catherine nie mogła skorzystać z przepisów prawa wspólnotowego w zakresie swobodnego przepływu osób oraz z prawa pobytu z tego tylko powodu, że zainteresowana nigdy nie przemieszczała się z jednego Państwa Członkowskiego do drugiego.

19. Sytuacji obywatela Państwa Członkowskiego urodzonego w przyjmującym Państwie Członkowskim, który nie korzysta z prawa swobodnego przepływu osób, nie można bowiem, wyłącznie z tego powodu, porównywać do sytuacji o charakterze wyłącznie krajowym.

20. Ponadto, wbrew twierdzeniom rządu irlandzkiego, dziecko małoletnie może korzystać z prawa swobodnego przepływu osób oraz prawa pobytu, jakie daje prawo wspólnotowe.

22. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, przepisy z zakresu swobody świadczenia usług nie dotyczą sytuacji obywatela Państwa Członkowskiego, który ustanawia swoje główne miejsce zamieszkania na terytorium innego Państwa Członkowskiego w celu korzystania w nim z usług przez czas nieograniczony.

23. W związku z tym wspomniana dyrektywa nie może w żadnym razie być podstawą prawa pobytu na czas nieograniczony, będącego przedmiotem sporu w postępowaniu głównym.

26. W odniesieniu do prawa pobytu na terytorium Państw Członkowskich przewidzianego w art. 18 ust. 1 WE odnotować należy, że jest ono przyznawane bezpośrednio każdemu obywatelowi Unii na podstawie jasnego i precyzyjnego przepisu Traktatu. Z samego tytułu obywatelstwa Państwa Członkowskiego, a zatem obywatelstwa Unii, Catherine ma prawo skorzystać z art. 18 ust. 1 Traktatu WE. Prawo pobytu obywateli Unii na terytorium innych Państw Członkowskich przyznane jest z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków przewidzianych przez Traktat oraz przepisów przyjętych w celu jego wykonania.

27. Odnosnie do wspomnianych ograniczeń i warunków art. 1 ust. 1 dyrektywy 90/364 stanowi, że Państwa Członkowskie mogą wymagać od obywateli innego Państwa Członkowskiego chcących skorzystać z prawa pobytu na ich terytorium, aby oni sami oraz członkowie ich rodzin byli objęci ubezpieczeniem zdrowotnym pokrywającym wszystkie rodzaje ryzyka w przyjmującym Państwie Członkowskim oraz aby posiadali wystarczające środki, by nie stać się w okresie ich pobytu obciążeniem dla systemu pomocy społecznej w przyjmującym Państwie Członkowskim.

28. Catherine dysponuje zarówno ubezpieczeniem zdrowotnym, jak i zapewnionymi jej przez matkę środkami, wystarczającymi by nie stać się obciążeniem dla systemu pomocy społecznej w przyjmującym Państwie Członkowskim.

34. Rząd Zjednoczonego Królestwa utrzymuje wreszcie, że skarżące w postępowaniu głównym nie mogą skorzystać z przedmiotowych przepisów wspólnotowych, ponieważ przyjazd M. N. Chen do Irlandii Północnej w celu nabycia przez jej dziecko obywatelstwa innego Państwa Członkowskiego stanowi próbę nadużycia norm prawa wspólnotowego. Nie stanowi realizacji celów stawianych przez te przepisy wspólnotowe sytuacja, gdy obywatel państwa trzeciego pragnący przebywać w jednym z Państw Członkowskich, bez przemieszczania się ani zamiaru przemieszczania się z jednego Państwa Członkowskiego do innego, przygotowuje poród dziecka w określonej części terytorium przyjmującego Państwa Członkowskiego, gdzie inne Państwo Członkowskie stosuje zasady nabycia obywatelstwa w oparciu o prawo ziemi. Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że Państwa Członkowskie są uprawnione do podejmowania odpowiednich środków w celu uniemożliwienia obywatelom nadużywania przepisów prawa wspólnotowego lub podejmowania próby bezprawnego uchylania się od ustawodawstwa krajowego dzięki udogodnieniom stworzonym w Traktacie. Reguła ta, zgodna z zasadą nadużycia prawa, została potwierdzona przez Trybunał (...).

36. M. N. Chen przyznaje wprawdzie, że jej pobyt w Zjednoczonym Królestwie zmierzał do stworzenia warunków pozwalających jej nienarodzonemu dziecku na nabycie obywatelstwa innego Państwa Członkowskiego w celu uzyskania następnie prawa długotrwałego pobytu w Zjednoczonym Królestwie dla dziecka i dla niej samej.

37. Jednakże określenie warunków nabycia lub utraty obywatelstwa należy, zgodnie z prawem międzynarodowym, do kompetencji każdego Państwa Członkowskiego, która musi być wykonywana z poszanowaniem prawa wspólnotowego.

39. To nie do Państwa Członkowskiego należy ograniczanie skutków przyznania obywatelstwa innego Państwa Członkowskiego poprzez postawienie dodatkowego warunku uznania tego obywatelstwa dla celów korzystania z podstawowych swobód ustanowionych w Traktacie.

46. Jeżeli, jak w postępowaniu głównym, art. 18 WE oraz dyrektywa 90/364 przyznają prawo pobytu na czas nieograniczony w przyjmującym Państwie Członkowskim małoletniemu obywatelowi innego Państwa Członkowskiego w wieku dziecięcym, te same przepisy umożliwiają rodzicom sprawującym opiekę nad tym obywatelem przebywanie wraz z nim w przyjmującym Państwie Członkowskim.

Artykuł 18 WE oraz dyrektywa Rady 90/364/EWG z dnia 28 czerwca 1990 r. w sprawie prawa pobytu przyznają, w okolicznościach takich jak przedstawione w postępowaniu głównym, małoletniemu obywatelowi Państwa Członkowskiego w wieku dziecięcym objętemu stosownym ubezpieczeniem zdrowotnym, pozostającemu na utrzymaniu jednego z rodziców, będącego obywatelem państwa trzeciego, którego środki są wystarczające, aby pierwszy z wymienionych nie stał się obciążeniem dla finansów publicznych przyjmującego Państwa Członkowskiego, prawo pobytu na czas nieograniczony na terytorium tego ostatniego państwa. W takim przypadku te same przepisy umożliwiają rodzicom sprawującym opiekę nad tym obywatelem przebywanie wraz z nim w przyjmującym Państwie Członkowskim.

Wyrok TS z 22 maja 2008 r., C-499/06, Nerkowska p. ZUS

(procedura prejudycjalna)

(...)

Stan faktyczny

2. Spór pomiędzy H. Nerkowską a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Koszalinie dotyczącego odmowy przez ten ostatni wypłaty renty inwalidzkiej z tytułu uszczerbku na zdrowiu powstałego w związku z jej sześciolletnią deportacją do dawnego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (dawnego ZSRR).

13. Decyzją z dnia 4 października 2002 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Koszalinie uznał jej prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z pobytem w miejscach odosobnienia, lecz zawiesił wypłatę świadczeń należnych z tego tytułu z tego powodu, że nie posiadała ona miejsca zamieszkania na terytorium polskim.

17. H. Nerkowska odwołała się od tej decyzji do sądu krajowego, wnosząc o jej zmianę i wypłatę renty inwalidzkiej. Podniosła ona, że uwzględniając przystąpienie Rzeczypospolitej Polskiej do Unii, jej obecne miejsce zamieszkania nie może stanowić przeszkody dla wypłaty tego świadczenia.

Pytanie prejudycjalne

19. Sąd krajowy zmierza zasadniczo do ustalenia, czy wykładni art. 18 ust. 1 WE należy dokonać w ten sposób, że stanowi on przeszkodę dla ustawodawstwa państwa członkowskiego, w oparciu o które państwo to odmawia jednemu ze swoich obywateli wypłaty świadczenia przyznanego cywilnym ofiarom wojny lub represji – choć prawo tego obywatela do takiego świadczenia zostało uznane decyzją właściwego organu – tylko z tego powodu, że ten obywatel nie ma miejsca zamieszkania na terytorium tego państwa, lecz na terytorium innego państwa członkowskiego.

Rozumowanie Trybunału

27. W tym konkretnym przypadku należy stwierdzić, że sytuacja taka jak sytuacja H. Nerkowskiej wchodzi w zakres prawa obywateli Unii do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich. Osiedlając się w Niemczech, H. Nerkowska skorzystała z prawa przyznanego przez art. 18 ust. 1 WE każdemu obywatelowi Unii do przemieszczania się i przebywania na terytorium państwa członkowskiego innego aniżeli to, którego jest obywatelem.

29. Z powyższego wynika, że sytuacja, w której skorzystanie przez H. Nerkowską ze swobody gwarantowanej przez wspólnotowy porządek prawny ma wpływ na jej uprawnienie do wypłaty świadczenia przewidzianego przez ustawodawstwo krajowe, nie może być uważana za sytuację czysto wewnętrzną i niemającą związku z prawem wspólnotowym.

31. Jeżeli chodzi o zakres art. 18 ust. 1 WE, Trybunał orzekł już, że ułatwienia wprowadzone przez traktat w dziedzinie swobody przemieszczania się nie mogą wywołać w pełni swych skutków, jeżeli obywatela państwa członkowskiego można zniechęcić do korzystania z nich wskutek ustanowionych przez ustawodawstwo państwa członkowskiego jego pochodzenia przeszkód dotyczących jego pobytu w przyjmującym państwie członkowskim, które powodują zaistnienie niekorzystnej dla niego sytuacji, jeżeli z tych ułatwień skorzysta.

32. U regulowanie krajowe, które stawia w gorszej sytuacji niektórych obywateli tego kraju z tego tylko powodu, że skorzystali oni ze swobody przemieszczania się i pobytu w innym

państwie członkowskim, stanowi ograniczenie swobód gwarantowanych przez art. 18 WE każdemu obywatelowi Unii.

34. Uregulowanie krajowe, które nakłada takie ograniczenia w korzystaniu ze swobód przez obywateli tego kraju, może być z punktu widzenia prawa wspólnotowego uzasadnione jedynie wtedy, gdy jest oparte na obiektywnych względach interesu ogólnego niezwiązanych z obywatelstwem osób, których dotyczy, i jest proporcjonalne do uzasadnionego celu, jaki realizuje prawo krajowe.

35. Jeżeli chodzi o pierwszy wymóg, to z uwag przedstawionych zarówno przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jaki i przez rząd polski wynika, że ograniczenia przewidziane przez ustawę z 1974 r. wynikają zasadniczo z woli ustawodawcy polskiego ograniczenia obowiązku solidarności względem cywilnych ofiar wojny lub represji do tych tylko osób, które łączy więź ze społeczeństwem polskim. Wymóg posiadania miejsca zamieszkania stanowić ma zatem przejaw stopnia integracji tych osób ze społeczeństwem polskim.

37. Prawdą jest, że zarówno wola zagwarantowania istnienia więzi między społeczeństwem państwa członkowskiego, o które chodzi a uprawnionym do świadczenia, jak i konieczność sprawdzenia, czy ten ostatni w dalszym ciągu spełnia wymogi przyznania tego świadczenia, stanowią obiektywne względy interesu ogólnego, które mogą uzasadniać to, że wymogi przyznania lub wypłaty takiego świadczenia mogą wpływać na swobodę przemieszczania się obywateli tego państwa członkowskiego.

39. Zasadne zatem jest, że państwo członkowskie za pomocą wymogów związanych z obywatelstwem lub z posiadaniem miejsca zamieszkania danej osoby ogranicza zadośćuczynienie przyznawane cywilnym ofiarom wojny lub represji do osób uznanych za przejawiające określony stopień więzi ze społeczeństwem tego państwa członkowskiego.

40. Jednakże, o ile ograniczenie stwierdzone w pkt 33 niniejszego wyroku może zostać uzasadnione nadrzędnymi względami interesu ogólnego, takimi jak te, o których mowa w poprzednim punkcie, to niezbędne jest również, aby nie było ono nieproporcjonalne do realizowanego celu.

43. Okoliczność posiadania obywatelstwa państwa członkowskiego, które przyznaje będące przedmiotem sporu w postępowaniu przed sądem krajowym świadczenie, a także fakt życia w tym państwie przez ponad dwadzieścia lat, przy odbytych studiach i wykonywanej pracy, może wystarczyć dla stwierdzenia więzi między tym państwem a osobą uprawnioną do takiego świadczenia. W tych okolicznościach wymóg posiadania miejsca zamieszkania przez cały okres wypłaty świadczenia należy uznać za nieproporcjonalny, ponieważ wykracza on poza to, co jest konieczne dla zapewnienia takiej więzi.

44. Po drugie, jeżeli chodzi o argument, zgodnie z którym wymóg posiadania miejsca zamieszkania ma być jedynym sposobem weryfikacji, czy uprawniony do renty inwalidzkiej w dalszym ciągu spełnia wymogi jej przyznania, to należy odpowiedzieć, że nie można w sposób przekonujący twierdzić, że realizowany cel nie może być osiągnięty innymi metodami, które będąc mniej dolegliwe są równie skuteczne.

Wykładni art. 18 ust. 1 WE należy dokonać w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie ustawodawstwu państwa członkowskiego, na podstawie którego państwo to odmawia, w sposób generalny i w każdych okolicznościach (czyli niezgodne z uwagi na swój automatyzm), wypłaty swym obywatelom świadczenia przyznawanego cywilnym ofiarom wojny lub represji tylko z tego powodu, że nie mają oni przez cały okres wypłaty tego świadczenia miejsca zamieszkania na terytorium tego państwa, lecz na terytorium innego państwa członkowskiego.

Wyrok TS z 22 grudnia 2010 r., C-208/09, Ilonka Sayn-Wittgenstein

(procedura prejudycjalna)

(...)

Stan faktyczny

2. Wniosek ten został złożony w ramach sporu między I. Sayn-Wittgenstein, obywatelką austriacką zamieszukującą w Niemczech, a Landeshauptmann von Wien (szefem rządu landu Wiedeń) w przedmiocie decyzji Landeshauptmann von Wien mającej na celu sprostowanie wpisu do akt stanu cywilnego z takim skutkiem, że nazwisko Fürstin von Sayn-Wittgenstein, nadane w Niemczech w wyniku przysposobienia dokonanego przez obywatela niemieckiego, zostało zastąpione nazwiskiem Sayn-Wittgenstein.

25. W dniu 27 listopada 2003 r. Verfassungsgerichtshof (trybunał konstytucyjny) (Austria) wydał wyrok w sprawie o podobnych okolicznościach faktycznych do sprawy skarżącej przed sądem odsyłającym. Opierając się na aktualnym w tamtej chwili stanie prawa austriackiego, orzekł on, że ustawa o zniesieniu szlachectwa mająca rangę konstytucyjną i wprowadzająca w życie w tej dziedzinie zasadę równości stoi na przeszkodzie nabyciu przez obywatela austriackiego nazwiska zawierającego były tytuł szlachecki w drodze przysposobienia przez obywatela niemieckiego posługującego się zgodnie z prawem takim tytułem szlacheckim stanowiącym jeden z elementów składowych jego nazwiska. Zgodnie z ustawą o zniesieniu szlachectwa obywatele austriaccy nie mają bowiem prawa posługiwania się tytułami szlacheckimi, w tym tytułami zagranicznymi. Wyrok ten potwierdził również dotychczasową linię orzecznictwa, zgodnie z którą w przeciwieństwie do prawa niemieckiego prawo austriackie nie zezwala na formułowanie nazwisk męskich i żeńskich na podstawie różnych reguł.

26. Po wydaniu tego wyroku Landeshauptmann von Wien stwierdził, że po dokonaniu przysposobienia wpis w księdze urodzeń dotyczący skarżącej w postępowaniu przed sądem odsyłającym stał się nieprawidłowy. Pismem z dnia 5 kwietnia 2007 r. zawierającym wzmiankę na temat wspomnianego wyroku Landeshauptmann von Wien poinformował skarżącą w postępowaniu przed sądem odsyłającym o planowanym sprostowaniu zapisu jej nazwiska w aktach stanu cywilnego polegającym na nadaniu mu formy „Sayn-Wittgenstein”.

29. Skarżąca w postępowaniu przed sądem odsyłającym powołuje się w szczególności na przysługujące jej prawa do swobodnego przemieszczania się oraz do swobodnego świadczenia usług, które są zagwarantowane w traktatach.

Pytanie prejudycjalne

36. W drodze przedstawionego pytania sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 21 TFUE stoi na przeszkodzie temu, aby władze państwa członkowskiego mogły w takich okolicznościach jak te, których dotyczy toczące się przed nim postępowanie, odmówić uznania w całości nazwiska obywatela tego państwa, które zostało określone w innym państwie członkowskim, w którym wspomniany obywatel zamieszkuje przy jego przysposobieniu w wieku dorosłym przez obywatela tego drugiego państwa członkowskiego, w sytuacji gdy wspomniane nazwisko obejmuje tytuł szlachecki, którego używanie zostało zakazane w prawie konstytucyjnym pierwszego państwa członkowskiego.

Rozumowanie Trybunału

52. Nazwisko osoby jest jednym z elementów składowych jej tożsamości i życia prywatnego, które podlegają ochronie na podstawie art. 7 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 8 europejskiej Konwencji praw człowieka i podstawowych wolności.

54. Z orzecznictwa Trybunału wynika, że sytuacja, w której osoba, która skorzystała z prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium innego państwa członkowskiego, została zobowiązana do posługiwania się w państwie członkowskim, którego jest obywatelem, innym nazwiskiem niż nazwisko, które zostało jej nadane i wpisane do akt stanu cywilnego w państwie członkowskim miejsca jej urodzenia i zamieszkania, może stanowić przeszkodę w wykonywaniu przyznanego przez art. 21 TFUE prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich.

66. Wskutek zastosowania dwóch różnych nazwisk do jednej osoby możliwe jest powstanie pomyłek i niedogodności.

71. Odmowa uznania w całości przez władze państwa członkowskiego nazwiska obywatela tego państwa, które zostało określone w innym państwie członkowskim, w którym wspomniany obywatel zamieszkuje, i które to nazwisko przez okres 15 lat było wpisane do akt stanu cywilnego w pierwszym z tych państw członkowskich, stanowi ograniczenia swobód zagwarantowanych wszystkim obywatelom Unii w art. 21 TFUE.

81. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przeszkoda w swobodnym przepływie osób może być uzasadniona jedynie wtedy, gdy jest oparta na obiektywnych względach i jest proporcjonalna do uzasadnionego celu realizowanego przez prawo krajowe.

83. W tym względzie należy przyznać, że w kontekście historii konstytucyjnej Austrii ustawa o zniesieniu szlachectwa może zostać wzięta pod uwagę jako element tożsamości narodowej przy dokonywaniu zestawienia uzasadnionych interesów z zagwarantowanym w prawie Unii swobodnym przepływem osób.

84. Podniesione przez rząd austriacki uzasadnienie dotyczące austriackiej sytuacji konstytucyjnej należy interpretować jako powołanie się na porządek publiczny.

88. W ramach sprawy zawisłej przed sądem odsyłającym rząd austriacki wskazał, że ustawa o zniesieniu szlachectwa wprowadza w życie bardziej ogólną zasadę równości wszystkich obywateli austriackich wobec prawa.

89. Porządek prawny Unii niezaprzeczalnie dąży do zapewnienia, że zasada równości będąca ogólną zasadą prawa jest przestrzegana. Zasada ta została również zawarta w art. 20 karty praw podstawowych. Nie ma zatem wątpliwości, że cel odnoszący się do przestrzegania zasady równości jest zgodny z prawem Unii.

93. W niniejszym przypadku należy zauważyć, że nie wydaje się nieproporcjonalne dążenie przez państwo członkowskie do realizacji celu zachowania zasady równości, w drodze ustanowienia zakazu nabywania, posiadania lub używania przez jego obywateli tytułów lub określeń szlacheckich, które mogą wywołać u innych przekonanie, że dana osoba posiada taką godność. Zdaje się, że odmawiając uznania elementów szlacheckich nazwiska takiego jak nazwisko skarżącej w postępowaniu przed sądem odsyłającym, władze austriackie właściwe w zakresie stanu cywilnego nie wykroczyły poza to, co jest niezbędne dla zapewnienia realizacji podstawowego celu konstytucyjnego, do którego dążą.

Artykuł 21 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, aby władze państwa członkowskiego w okolicznościach takich jak rozpatrywane w postępowaniu przed sądem odsyłającym mogły odmówić uznania w całości nazwiska

obywatela tego państwa, które zostało określone w drugim państwie członkowskim, w którym wspomniany obywatel zamieszkuje przy jego przysposobieniu w wieku dorosłym przez obywatela tego drugiego państwa członkowskiego, w sytuacji gdy wspomniane nazwisko obejmuje tytuł szlachecki, którego używanie zostało zakazane w prawie konstytucyjnym pierwszego państwa członkowskiego, pod warunkiem że środki podjęte przez wspomniane władze w tym względzie są uzasadnione względami porządku publicznego, co oznacza, że są niezbędne dla ochrony interesów, które mają gwarantować, i proporcjonalne do realizowanego zgodnie z prawem celu.